"شاعىن ئۇنمىر جىناۋ" ورقى قالاشىعىنىڭ

اۋىل ـ قىستاق قوغامىن باسقارۇداعى جاڭا قوزغاۋشى قۇۋاتىن جاندانىدىردى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئەتلىسى جاڭ يانفاڭ

قىزىل سارى ئەتۇستى ئىمارات تار قاز ـ قاتار ئەتىزلىپ، تاپ ـ تازا كوشەلەر جاسىل جەلەك جاملىپ، شاعىن اۋماقتاعى اۋتوكولىك توقتاتۇ الاڭىندا اۋتوكولىكتەر تارتىپىپەن قويىلعان... 5 ـ ايدىڭ 7 ـ كۈنى قاراماىلى قالاسى ورقى رايونى ورقى قالاشىعى فىڭشياڭ شاعىن اۋماعىنا بارعانىمىزدا ورىكەنىيەتتىڭ جاڭا لەبى ەستى. "مۇنىڭ بارلىعى قالاشىعىمىزدىڭ ئۇنمىر جىناۋ ئەتۇزىمى بوينىشا باسقارۇىنىڭ ارقاسى"، ـ دەدى شاعىن اۋماقتىڭ تۇرعىنى ئەنۋار ىدىرىس تىلشىگە ماقتانىشپەن.

ورقى قالاشىعىنا شاعانوت قىستاعى، قاق قىستاعى سىندى ەكى اكىمشىلىك قىستاق قارايدى. 2021 ـ جىلى "باتىس بولىكتەگى ورقى قالاشىعى" سىندى اۋىل ـ قىستاق كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۇ نىسانىن وراي ەتىپ، قىستاق تۇرعىنىدارى جاتاعان ۇيدەن زەردەلەنگەن فىڭشياڭ شاعىن اۋماعىنا كوشىپ كەلدى. ورقى رايوندىق پارتكوم ۇيىمداستىرۇ ئبولىمىنىڭ ورىنباسار باستىعى ساۋ تاڭۇ بىلاي دەدى: العاش كوشىپ كىرگەن كەزدە تۇرمىس تاسىلىندە زور وزگەرىس تۇىلعاندىقتان، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ اۋتوكولىكتى بەتالدى توقتاتۇى، قوقىر ـ قوقىستى بەتالدى تاستاۋى سياقتى جايىتتەر جالپى بەتتىك ورىن تەپتى، قىستاق دىستەرىنە قاتىناسۇ بەلسەندىلىگى دە تومەن بولدى.

قىستاق تۇرعىندارىن باسقارۇ، باعالاۋدى ناقتىلاندىرۇ، رولدى ساۋلەلەندىرۇ قىينعا سوقتى، ەندى قايتۇ كەرەك؟

ئەتۇرلى ماداەنىەت، دەنە تاربىە قىيمىلدارىنا قاتىناسقاندارعا ئار ادامعا ئار رەتتە 5 ئۇنۋمىر؛ قايشىلىقتاردى شەشۇگە، داۋ ـ شارلاردى شەشۇگە ىرىقتىلىقپەن كومەكتەسكەندەرگە ئار رەتتە 50 ـــ 200 ئۇنمىر قوسلادى؛ قوقىر ـ قوقىستى بەلگىلەنگەن جەرگە تۇكپەسە، ئار ادامنان ئار رەتتە 5 ئۇنمىر ازايتىلادى...

ماسەلەنى تۇبىرىنەن شەشۇ ئۇشىن، ورقى قالاشىعى اۋىل ـ قىستاقتى باسقارۇدىڭ ئۇنمىر جىناۋ ئەتۇزىمى جوننىدە بەلسەنە نزدەنىس جاسادى، 2021 ـ جىلى «ورقى قالاشىعى قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ ئۇنمىر جىناۋدى باسقارۇ ئادىسىن» بەلگىلەپ اتقارىپ، قوس باعىتتى باسقارۇ مەحانىزمىن ورناتىپ، قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ قىستاق دىستەرىن باسقارۇعا قاتىناسۇى، ەركىتى كومەكتەسۇ ـ سۇيەمەلدەۋ سياقتى جاقتارعا ئۇنمىر قوسپ، 37 ئۇنمىر قويۇ ئەتۇرىن ورنالاستىردى، بۇل ادىلەت جولىندا ايانباۋ، باستاماشىلدىقپەن ۇگىت لەكسيا جاساۋ، قاتەردەن اراشالاپ، اپاتتان قۇتقارۇ سياقتى قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ دىستەگەن دىسىنە 18 ئەتۇرلى قولداۋ كورسەتۇدى، دۇرىس باعىتتا ئۇنمىر جازۇ ارەكەتىن، كولىكتى بەتالدى توقتاتۇ، ئوز بەتىمەن بەتالدى قۇرىلىس سالۇ، مال باعۇى ۇيلەسىمدى بولماۋ سياقتى 19 ئەتۇرلى كۇندەلىكتى قىزمەت پەن تۇرمىستا قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ تۇىلماۋعا ئتيىستى تەرىس باعىتتا ئۇنمىر جازۇ ارەكەتىن قامتيدى.

"ئبىر ئۇنمىر ئبىر يۇانعا ايرباستالادى، قىستاق كوللەكتيۇى قۇرعان پارتيا قۇرىلىسى ئۇنمىر جىناۋ ەرەن بازارىندا 'سىلىققا' ايرباستاۋعا بولادى". ساۋ تاڭۇ بىلاي دەدى: مىندەت جاريالاۋ، تىزىمدەلىپ قاتىناسۇ، اي سايىن باعالاۋ، جىناق ئۇنمىردى قايتا تەكسەرۇ، ئۇنمىر قوسۇ، ئۇنمىر جىناقتاپ تۇتىنۇ سىندى 6 باسقىش بوينىشا قىستاقتاعى ئرىلى ـ ۇساقتى دىستەردىڭ تۇگەلدەي ئۇنمىر جىناۋ ئەتۇزىمى ارقىلى ئۇنمىدى ئبىر جاقتى ەتىلۇىنە، جاندى ايگىلەنۇىنە مۇمكىندىك جاساۋ، سوندداي ـ اق ئار جىلى "ئۇنمىر جىناۋ جۇلدىزىن" باعالاۋ سياقتىلار ارقىلى قىستاق تۇرعىنىدارىن قىستاق قۇرىلىسنا، ورىكەنىيەتتى ورىن قۇرۇ سياقتى ئەتۇرلى دىستەرگە ات سالىسۇعا ئۇنمىدى تۇرىدە جەتەكتەپ، نەگزگى ساتىنى باسقارۇ مەن قىستاق دارەجەلى داموۇ قۇرىلىسنىڭ ئبرىن ـ ئبرى جەبەۇىن، ئبرىن ـ ئبرى دەمەۇىن جۇزەگە اسىرىپ، اۋىل ـ قىستاق قوغامىن باسقارۇدىڭ جاڭا قوزغاۋشى قۇۋاتىن جاندانىدىردى.

"ەركىتى قىزمەت وتەۋ قىيمىلنا قاتىناسپ، دەنە شىنقتىرىپ باسقالارعا كومەكتەستىم، ئۇنمىر جىناپ، 'سىلىققا' اۋىستىرا الامىن، وتە جاقسى". شاعانوت قىستاعىنىڭ تۇرعىنى نۇردۇن توحتى قۇانا بىلاي دەدى: "وسى ايدا مەن 235 ئۇنمىر جىناپ، ئتىس پاراشوگى، مونشا سابىنى سياقتى تۇرمىستىق بۇيىمدارعا ايرباستادىم".

جۇىرداعى جىلداردا ورقى قالاشىعى نازارىالىق ۇگىت لەكسيا، قوقىر ـ قوقىستى تازالاۋ، ماداەنىەت، دەنە تاربىە قىيمىلدارى، جالعىزىلىك قارتتارعا قامقورلىق جاساۋ سياقتى ئەتۇرلى ەركىتى قىزمەت وتەۋ قىيمىلدارىن ئار جىلى ورىستەتىپ، كوپتەگەن قىستاق تۇرعىنىن قاتىناسۇعا باۋرادى. ئۇنمىر جىناۋ ئەتۇزىمىن اتقارۇ ارقىلى قىستاق تۇرعىنىدارىن ناشار ادەتىن وزگەرتۇگە، يدەيا ـ ئمورال دەڭگەيىن جوعارىلاتۇعا جەتەكتەپ، قونىس ورتاسىن ارلەندىرىپ، ورىكەنىيەتتى سالت ـ سانا ورناتتى.

2021 ـ جىلى 10 ـ ايدىڭ 3 ـ كۇنى گۇاڭشىلىك سایاحات جەتەكشىسى چاڭ جىابىيڭ ۇيىرمە باستاپ ورقى رايوننا سایاحاتتاي بارعاندا، شاعانوت قىستاعىنىڭ تۇرعىنى وشۇراحۇن قۇربانىنىڭ 3 دوڭگەلەكتى ارباسىنىڭ ۇستىنە قويا سالعان بىلعارى سومكەسىن ۇمتىپ كەتەدى، سومكە يەسىن 3 اي توسقان وشۇراحۇن قاتارلىلار اقىرىندا "ۇعىسۇ، تىمىدىلىك جاساۋ، توعىسترۇ" بوينىشا قىستاقتا تۇراتىن قىزمەت اترەتىنىڭ كومەگىندە بىلعارى سومكەنى يەسىنە تابىس ەتتى. وشۇراحۇن 2022 ـ جىلعى "شينجياڭنىڭ سوتسياليستىك رۇحانى ورىكەنىيەتىندەگى ونەگەلى ادامدار مەن يگى ىستەر" تىزدىمىنە ەنگىزىلدى.

"قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ ئۇنمىر جىناپ باسقارۇ ئادىسى بوينىشا قىستاق التىن جاتسا دا كوز قىرىن سالمايتىن ئارى داڭقتا يە بولعان وشۇراحۇنعا ئبىر جولدا 2000 ئۇنمىر قوستى". شاعانوت قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى ۇلان بىلاي دەدى: يگى ئس ىستەيتىن قىستاق تۇرعىنىدارى قۇرمەتكە يە بولىپ قانا قويماي، ناقتى پايدا دا كەنەلدى، قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ ئۇزىن ـ ئۇزى باسقارۇ تانمى مەن ئۇزىن ـ ئۇزى باسقارۇ قابىلەتى بارىنشا جوعارىلاپ، قىستاقتا ونەگەلى ادامدار مەن يگى ىستەر بارعان سايىن كوبەيدى.

قازىرگە دەيىن ورقى قالاشىعىنداعى قىستاق تۇرعىنىدارى جيىنى 100 مىڭنان استام ئۇنمىر جينادى. ساۋ تاڭۇ مىنانى ئبلدىردى: كەلەسى قادامدا پارتيا قۇرىلىسىن جەتەكشى ەتۇگە تاباندى بولىپ، "پارتيا قۇرىلىسى + ئۇنمىر جىناۋ" ۇلگىسى ارقىلى ئۇنمىر جىناۋ ئەتۇزىمىنىڭ "جۇمساق تەجەمىن" نەگزگى ساتىنى باسقارۇدىڭ "قاتتى تۇتقاسىنا" اينالدىرىپ، قىستاق تۇرعىنىدارىنىڭ قىستاق دىستەرىنە ات سالىسۇ بەلسەندىلىگىن، ىرىقتىلىعىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، نەگزگى ساتىدىعى قوعامدىق باسقارۇدىڭ "ەڭ سوڭعى 100 مەترىن" ىلگەرىلەي تۇتاستىرىپ، نەگزگى ساتىنى باسقارۇدىڭ قۇنتتى بولۇ دەڭگەيىن شىنايى جوعارىلاتامز.

قورعاس اۋدانى

ئتاتتى كۇرەڭگەيدى وڭدەپ، قۇنىن 100 ەسە جوعارىلاتتى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلىسى بارشا تەگس

قاراماقتا كىپ ـ كىشكەنتاي ئتاتتى كۇرەڭگەيدىڭ وڭدەلگەننەن كەيىنگى قۇنى 100 ەسەنىڭ ۇستىندە وسەدى.

5 ـ ايدىڭ 17 ـ كۇنى "ئتورت ماۋسىمدىعى شينجياڭعا نازاردىڭ" "گۇل تاماشالاي ئجۇرىپ شينجياڭعا كوز جىبەرۇ" كولەمدى نەگزگى تاقىرىپتىق تىلشىلىك ۇجىمى قورعاس اۋدانىنداعى شينجياڭ حۇيجيا بيولوگياليق علىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنە كەلدى. وسى سەرىكتەستىكتىڭ ئوندىرىس سەحىندا ماشينالار گۇرىلدەپ، جۇمىسشىلار تاپسىرىس بەرىلگەن ئتاتتى كۇرەڭگەي قانتىن جەدەل ئوندىرىپ جاتىپتى. "ساتىپ العاندا ئبىر كيلوگرامى 10 نەشە يۇاندىق ئتاتتى كۇرەڭگەي وڭدەلسە، ئتاتتى كۇرەڭگەي قانتىنا اينالعاننان كەيىن، گرام بوينشا ساتىلادى"، ـ دەدى سەرىكتەستىكتىڭ القا باستىعى جوۋ مىڭ تانىستىرىپ.

بۇل سەرىكتەستىك سىرتقا باعىتتالعان جوعارى علىم ـ تەحنيكالىق كاسىپورىن، بۇكىل الەمدەگى تابيعي ئتاتتى دامدەندىرگىش تەرەمەن نەگزگى قامداۋشىلاردىڭ ئبىرى. سەرىكتەستىك ئتاتتى كۇرەڭگەي مايىاسىن جەتىلدىرۇ جانە جالپىلاستىرۇدى، ئتاتتى كۇرەڭگەي ونىمدەرىن جىنتىكتەي وڭدەۋدى، سوندداي ـ اق سەزىنۇ ۇلگىسىندەگى تىنعۇ، سەيلدەۋ سایاحاتىن ئبىر تۇلعالاندىرعان كاسىپ سالاسى تىزبەگىن قۇردى.

جاقىنعى جىلداردان بەرى ئتاتتى كۇرەڭگەي قانتى تابيعي وسىمدىكتەن النعان ساپالى ئتاتتى دامدەندىرگىش رەتىندە، ايرىقشا قارسى النىپ وتىر، ونىڭ تاتتىلىگى ساحاروزانىڭ 300 ـــ 400 ەسەسىندەي، ال جىلۇ مولشەرى اق شەكەردىڭ 300دەن بىرىندەي عانا. سوندىقتان ئتاتتى كۇرەڭگەي جاپىراعنان ايىرىپ النعان ستەۋيول گليكوزيدتەرى دارىگەرلىكتە جانە ازىق ـ تۇلىك ونەركاسىبىندە كەڭىنەن قولدانىلادى، بازار بولاشاعى زور.

"بيىل سەرىكتەستىك علىمي زەرتتەۋ قىزمەتكەرلەرىن ۇيىمداستىرىپ، مايسا جەتىلدىرۇ، دە تابىسقا جەتتى، قازىر 200 مۇلىق مايسا جەتىلدىرۇ بازاسى بار. مايسانى جەرگىلىكتى ورىننىڭ وزىندە جەتىلدىرۇ، ەگىلۇىن كولەمىن ەندىرۇ، جەرگىلىكتى ورىننىڭ وزىندە ۇندىرۇ، وڭدەۋ، ۇندىرۇ ـ ساتۇدى ئبىر تۇلعالاندىرۇ جۇزەگە اسىرىلدى"، ـ دەدى جوۋ مىڭ تانىستىرىپ.

سەرىكتەستىك قۇرعان 2 ۇندىرىس جەلىسىندە بۇكىل ەل بوينىشا تۇڭعىش كەمەلدى ئتاتتى كۇرەڭگەي سايكەستى ۇندىرىسى ۇلاسپالى جەلى جابدىعى بار، ونىڭ ۇزدىكسىز كەرى اعىسپەن ايىرىپ الۇ، ۇزدىكسىز يون ايرباستاۋ، قابىعىن اجىراتىپ الۇ سياقتى تەحنيكالارى شينجياڭنىڭ ئتاتتى كۇرەڭگەيدەن ۇزدىكسىز ايىرىپ الۇداعى اقتاڭداعىن تولتىردى.

قورعاس اۋدانى سانگۇڭ حۇيزۇ اۋىلىندا كولەمدى اۋماقتى الپ جاتقان ئتاتتى كۇرەڭگەي ايتارلىقتاي ئوسپ كەلەدى. ئتاتتى كۇرەڭگەي ەگۇ قىستاق تۇرعىنىدارىن يگىلىككە كەنەلتتى. سانگۇڭ حۇيزۇ اۋىلى مول جەر، كۇن نۇرى سياقتى جاراتىلىستىق بايلىق باسىمدىعىنا جانە قولايلى سۇاراۋ شارت ـ جاعدايىنا سۇيەنىپ، شارۋالاردى ەگىمشىلىك قۇرىلىمىن رەتتەۋگە شابىتتاندىرىپ، ئتاتتى كۇرەڭگەي ەگۇ اۋماعىن جىل سايىن كەڭەيتتى. شينجياڭ حۇيجيا بيولوگياليق علىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگى سەلبەستىك كووپەراتيۇىمەن، شارۋا وتباسالارىمەن تومەنگى شەكتەن تۇسرەمەي ساتىپ الۇ توقتامىن جاساسىپ، ەگىنشىلەردى الاڭسىز ەتتى. بيىل سەرىكتەستىك مەجەمەن 10 مىڭ تونىا ئتاتتى كۇرەڭگەي ساتىپ الىپ، ودان 1400 تونىا ئتاتتى كۇرەڭگەي قانتىن وڭدەپ، ۇندىرىپ، جىلدىق ئونىم قۇنىن 270 ميللىون يۇانعا جەتكىزبەكشى.

"ئتاتتى كۇرەڭگەيدىڭ ۇيىلەسكىشتىگى كۇشتى، ەگىمشىلىك وزىندىك قۇنى تومەن، باپتاۋعا وڭاي، مۇ باسىندىق ئتۇسىمى جوعارى". سانگۇڭ حۇيزۇ اۋىلىنداعى ەگىمشىلىكپەن اينالساتىن ئرى شارۋاشىلىق يەسى لي جۇن بيىل 1100 مۇ جەرگە ئتاتتى كۇرەڭگەي ەكتى، ول بىلاي دەدى: "تومەنگى شەكتەن تۇسرەمەي ساتىپ الۇ توقتامى جاسالدى، ئبزدىڭ ئتاتتى كۇرەڭگەي ەگۇ سەنىممىز اناعۇرلىم كۇشەيىپ، پايدامىز جىل سايىن ارتۇدا". جەرگىلىكتى ورىنداعى كوپتەگەن شارۋالار جەرىن اينالىمعا سالعاننان كەيىن، ئتاتتى كۇرەڭگەي ەگىمشىلىك بازاسىندا جالداۋ اقىسىن الۇمەن بىرگە جۇمىس ىستەپ، كىرىس تاپتى.

ەكونومىكا
الدىڭعى شەبى

زەردەلى شىلان باعى علىم ـ تەحنيكانىڭ كەرەمەتىن بارىنشا ايگىلەدى

□ انار بۇلت \ شينجياڭ گازەتىنىڭ ئتلىسى ران حۇ

5 ـ ايداعى ماكىت اۋدانىندا قىستاقتاردىڭ، ەگىنجايلاردىڭ بارلىق جەرىنەن شىلان ەگەتىن شارۋالاردىڭ قاربالاس بەينەسى كوزگە تۇسەدى. وسى اۋدانىنىڭ يانتاق اۋىلى حامانكۇيدى قىستاعىنىڭ ئبىر جەرىندەگى شىلان باعى باسقالارىنان وزگەشە: 500 مۇلىق شىلان باعىندا بىرنەشە شارۋا عانا قاربالاس بولىپ، كارتيڭ ماشيناسىنىڭ ۇلكەندىگىندەي جەمىس باعىن باسقارۇ ماشيناسى قاتار ـ قاتار شىلان اعاشتارىن ارالاپ ئجۇر.

"بۇل شىلان باعىنداعى شىلاندارداڭ تاتتىلىگى مەن ئتۇسىمى عانا ەمەس، علىم ـ تەحنيكالىق قۇرامى دا جوعارى". شىلان باعىندا جۇمىس ىستەپ جۇرگەن شىلان ەگۇشى ئانۋار ياسىن ماقتانىشپەن بىلاي دەدى: "بۇل ئبزدىڭ اۋداننىڭ زەردەلى شىلان باعىنان ۇلگى كورسەتۇ بازاسى".

اتىز باسىنداعى جاتاعان ۇيدە زەردەلى شىلان باعىنىڭ "وزگەشەلىگىن" بىردەن كورە الاسىز: ۇلكەن ەلەكتروندى ەكراندا سۇ مەن تىڭايتقىشتى زەردەلى باسقارۇ، زياندى جاندىكتەردىڭ زياندۇىنان ساقتانۇدى نسانالى باسقارۇ، توپىراق ورتاسىن ناقتى ۇاقىتتا باقلاۋ ساندى مالىمەتتەرى سياقتى مازمۇندار شىعىپ تۇر، تەحنيكتەر قاشقتان مەڭگەرۇ ارقىلى جەمىس باعىن باسقارۇ ماشيناسىمەن شىلان اعاشتارىنا ەگىس دارىلەرىن بۇركىپ، دەرت ـ دەربەزدەردىڭ، زياندى جاندىكتەردىڭ زياندۇىنان ساقتانا الادى.

ماكىت اۋدانى زەردەلى شىلان باعىنان ۇلگى كورسەتۇ بازاسىنىڭ جاۋاپتىسى، شينجياڭ تۇڭتاي زەردەلى علىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگىنىڭ باس دىرەكتورى لي تۇڭشياڭ تانىستىرىپ بىلاي دەدى: زەردەلى شىلان باعى جاساندى زەردە، زات ىنتەرنەتى جانە ۇلكەن ساندى مالىمەت سياقتى تەحنيكالار نەگىزىندە تۇلعالانعان "جاساندى سەرىكپەن قاشقتان قاداعالاۋ، اۋياتسيالىق جولمەن قاشقتان قاداعالاۋ، جەر بەتى پۇنكتتەرىندە قاداعالاۋ" بىرىكتىرىلگەن ستەرەولدى باسقارۇ جۇيەسى، ول زەردەلى سۇارۇ (زەردەلى تۇردە سۇ مەن تىڭايتقىشتى ئبىر تۇلعالاندىرۇ) جۇيەسى، زەردەلى ەگىس جۇمىستارى جۇيەسى، زات ىنتەرنەتى جانە باقلاۋ ـ مەڭگەرۇ جۇيەسى، سوندداي ـ اق زەردەلى باسقارۇ ـ مەڭگەرۇ بۇلت تۇعىرى جانە ۇلكەن ساندى مالىمەت تۇعىرى سياقتىلاردى قامتيدى.

"ئبىز كورگەن جەمىس باعىن باسقارۇ ماشيناسى زەردەلى ەگىس جۇمىستارى جۇيەسىنىڭ ئبىرى". لي تۇڭشياڭ بىلاي دەدى: بەيدۇۇ جول نۇسقاۇى، 5G سيگنالىمەن جەتكىزۇ جانە دالمە ـ ئدال قاريتا ارقىلى زەردەلى باسقارۇ ـ مەڭگەرۇ بۇلت تۇعىرىنىڭ قولباسشىلىعىندا، ول قالاي ئجۇرۇدى ئوزى بەلگىلەپ، قاجەتكە ساي ەگىس دارىلەرىن بۇركۇ، جاپىراق تىڭايتقىشىن بۇركۇ جۇمىستارىن دىستەيدى؛ سوندداي ـ اق زەردەلى تۇردە بوگەتتەردەن اۋاشا ئجۇرىپ، تاسىمال جۇمىستارىن دا جۇرگىزەدى.

3 ۇلەس ەگۇدە بولسا، 7 ۇلەس باسقارۇ ـ باپتاۋدا ەگىنجايدا باسقارۇ ـ باپتاۋ ـــ شىلان ەگىمشىلىگى بارىسىندا ەڭ ماڭىزدى جۇمىس ئتارتىبىنىڭ ئبىرى. "زەردەلى شىلان باعىن ەنگىزۇ ـــ ەگىنجايدا باپتاۋدى ساپالىلاندىرۇمەن بىرگە، شىلان ەگەتىن شارۋالاردىڭ ەگىمشىلىك ونىمدىلىگىن دە جوعارىلاتتى"، ـ دەدى لي تۇڭشياڭ.

حامانكۇيدى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ياسىن ايۇپتىڭ ۇيىندە 18 مۇ شىلان باعى بار، بۇرىن ئار جىلى سۇارۇ، تىڭايتقىش بەرۇ، ەگىس دارىلەرىن بۇركۇگە 15 مىڭ يۇان جۇمسايتىن، قازىر زەردەلى شىلان باعىن باسقارۇ تەحنيكاسىنان پايدالانىپ، نەبارى 8000 يۇان اينالاسىندا قاراجات جۇمسايتىن بولدى. "بۇرىنعىمەن سالىستىرعاندا، كۇشتى دە، قارجىنى دا ۇنەمدەۋگە بولاتىن بولدى، علىمي ادىستەن پايدالانىپ سۇارۇ شىلاننىڭ ساپاسىن جوعارىلاتۇعا دا پايدالى، ساتىلاتىن باعاسى دا جوعارىلاي تۇسەدى"، ـ دەدى ياسىن تىلشىگە.

لي تۇڭشياڭ بىلاي دەپ ئتۇسىندىردى: زەردەلى شىلان باعىنىڭ توپىراقتىڭ دىمقىلدىعىن باقلاۋ ـ ولشەۋ جابدىعى توپىراقتىڭ تەمپەراتۇراسى، دىمقىلدىعى، pH ئمانى، ەلەكتر وتكىزۇ مولشەرى، ازوت، فوسفور، كالي قۇرامى سياقتىلاردى ناقتى ۇاقىتتا باقلاي الادى، قاتىستى ساندى مالىمەتتەر بەلگىلەنگەن ساندى مانىنەن تومەن بولسا، جۇيە اۋتوماتتى تۇردە ەسكەرتۇ جانە ساقتىق سيگنالىن بەرىپ، سۇارۇ، تىڭايتقىش بەرۇ سياقتى ەگىس جۇمىستارىن دەر كەزىندە دىستەۋگە قولايلىلىق جاسايدى.

لي تۇڭشياڭ بىلاي دەدى: ئداستۇرلى مول سۇمەن جايىپ سۇارعاندا ئار مۇ جەرگە 200 تەكشەمەتر اينالاسىندا سۇ قاجەت ەدى، قازىر زەردەلى سۇارۇ بوينشا باسقارۇ ارقىلى ئار مۇ جەرگە نەبارى 100 تەكشەمەتر اينالاسىندا سۇ كەتەتىن بولدى، 50% سۇ ۇنەمدەلدى؛ قازىر تىڭايتقىشتى، ەگىس دارىلەرىن دالمە ـ ئدال بەرۇ ارقىلى حيميالىق تىڭايتقىشتىڭ جانە ەگىس دارىلەرىنىڭ پايدالانلۇ مولشەرىن 30% ازايتۇعا بولاتىن بولدى.

توپىراقتىڭ دىمقىلدىعىن باقلاۋ ـ ولشەۋدەن تىس، زەردەلى شىلان باعى نسانالى تۇردە دەرت ـ دەربەزدەردىڭ، زياندى جاندىكتەردىڭ زياندۇىنان ساقتانۇدى، جونگە سالۇدى جانە باقشا اۋماعىنىڭ شاعىن كلىماتىن باقلاۋدى جۇزەگە اسىردى.

"نسانالى تۇردە دەرت ـ دەربەزدەردىڭ، زياندى جاندىكتەردىڭ زياندۇىنان ساقتانۇ ـ جونگە سالۇ جابدىعى جارىق سپەكترىمەن جەتەلەۋ ئتاسىلى ارقىلى جەتىلگەن قۇرتتى قۇرىلعىنىڭ دىشنە شرعالاپ اپارىپ جويادى، سوندداي ـ اق ساندى مالىمەتتى ماكىت اۋداندىق زەردەلى ۇلكەن ساندى مالىمەت تۇعىرىنا جولداپ، وسى وڭىردەگى دەرت ـ دەربەزدەردىڭ، زياندى جاندىكتەردىڭ تىعزدىعىن ساناققا الىپ تالداۋ جاساپ، ساقتانۇ ـ جونگە سالۇ جوباسىن العا قويادى". لي تۇڭشياڭ بىلاي دەپ تانىستىردى: باقشا اۋماعىنىڭ شاعىن كلىماتىن باقلاۋ ـ ولشەۋ جابدىعى شىلان باعىنىڭ دىشىندەگى اۋانىڭ تەمپەراتۇراسىن، دىمقىلدىعىن، جەل كۇشىن، جەل باعىتىن، كۇن نۇرىنىڭ ئتۇسۇىن جانە اۋا رايى جاعدايىن باقلاۋ ـ ولشەۋ ارقىلى ەگىنجاي باسقارۇدى سايكەستى ماتەريالمەن قامدايدى.

"زەردەلى شىلان باعىنىڭ ەنگىزىلۇى ەڭبەككۇش وزىندىك قۇنىن زور مولشەردە ۇنەمدەپ، ەڭبەك كۇشەمەلىلگىن تومەندەتتى". لي تۇڭشياڭ بىلاي دەدى: ەسەپتەۋگە نەگىزدەلگەندە، زەردەلى باسقارۇ ـ مەڭگەرۇ بۇلت تۇعىرى ارقىلى قاشقتان مەڭگەرىپ، جابدىقتىڭ جۇمىس جۇرگىزۇىنە زەردەلى قولباسشىلىق ەتكەندە، ئار مۇ جەردە 6 جۇمىسكەردى ۇنەمدەۋگە بولادى ەكەن.

زەردەلى شىلان باعى شىلان ەگۇشىلەرگە شىلان باعىن علمي جولمەن باسقارۇدىڭ ماڭىزدىلىعىن ۇعىندىرىدى. "كوپ ەككەننەن ساپالى ەككەن جاقسى ەكەن"! حامانكۇيدى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى ابلەت مامەت تەبىرەنپ بىلاي دەدى: شىلان اعاشتارىن جاقسلاپ ئوسىرىپ، شىلاننان مول ئونىم الۇدا علمي باسقارۇ كەم بولسا بولمايدى.

قازىر تەحنيكتەردىڭ قولما ـ قول ۇيرەتۇى ارقىلى 200گە جۇىق شارۋا ماكىت اۋداندىق زەردەلى شىلان باعىنىڭ باۋلۇىنان ئوتىپ، زەردەلى سۇارۇ، زەردەلى ەگىس جۇمىستارى، زات ىنتەرنەتى سياقتى جۇيەلەردى قولدانۇدى يگەرىپ، جاڭاشا تەحنيكالىق اۋىل شارۋاشىلىق دارىندىلارىنا اينالدى.

بولاشاقتا كوز جىبەرگەندە، لي تۇڭشياڭ مىنانى ئبلدىردى: زەردەلى شىلان باعى سىندى جاڭاشا اۋىل شارۋاشىلىعىن باسقارۇ ۇلگىسى ئوندىرىستى باسقارۇ ونىمدىلگىن بارىنشا جوعارىلاتىپ، اناعۇرلىم كوپ شىلان ەگۇشىلەردىڭ اۋىر ەڭبەكتەن ازات بولىپ، 2 ـ، 3 ـ كاسىپتەرمەن اينالىسۇىنا مۇمكىندىك جاساپ، ماكىتتىڭ شىلان كاسىپ سالاسىنىڭ تىيىن وزگەرتىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۇدى جەبەيدى.

قىزاناق ەگۇ قاربالاستىعى

5 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى قۇتىبي اۋدانى ۇگۇگۇتاي قالاشىعى شىجيۇحۇ قىستاعىندا شارۋالار قىزاناق كوشىرىپ ەگۇ ماشيناسىمەن قىزاناق مايىاسىن كوشىرىپ ەگۇدە. بيىل قۇتىبي اۋدانى 40 مىڭ مۇ جەرگە قىزاناق ەگۇدى جوسپارلادى، قازىر قىزاناق كوشىرىپ ەگۇ جۇمىسى ياقتاۋ الدىندا تۇر. □ سۇرەتتى تاۋ ۇيىمىڭ تۇسىرگەن

مەكەن ـ جايىمىز: ئۇرىمجى قالاسى حۇڭيۇان سولتۇستىك جولى 500 ـ ئۇنمىر، تاراتۇ ورتالىعى: 5593062، جارناما باسقارماسى: 8830000 پوچتا ئۇنمىرى: 830028، ايلىق باعاسى 19 يۇان، جىلدىق باعاسى 228 يۇان